

NGHỊ QUYẾT SỐ 54 - CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC CHO THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

ThS. Nguyễn Thị Kim Dung^()*

Ngày 24/11/2017, với sự nhất trí cao (460/465 đại biểu Quốc hội có mặt biểu quyết tán thành) Quốc hội đã thông qua Nghị quyết số 54/2017/QH14 về thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù phát triển TP. Hồ Chí Minh (sau đây gọi tắt là Nghị quyết số 54). Nghị quyết số 54 có hiệu lực từ 15/01/2018. Theo đó, một số vấn đề thuộc thẩm quyền của Thủ tướng được phân cấp cho TP. Hồ Chí Minh quyết định; trao quyền tự chủ, tự quyết nhiều hơn cho TP. Hồ Chí Minh, tạo động lực mới cho TP. Hồ Chí Minh phát triển, phát huy mọi tiềm lực, giải quyết những vấn đề đang đặt ra cho TP. Hồ Chí Minh và hoàn thành trách nhiệm chung đối với cả nước.

Nghị quyết số 54 điều chỉnh 5 lĩnh vực cơ bản sau cho TP. Hồ Chí Minh:

1. Về thẩm quyền quản lý đất đai:

Nghị quyết số 54 trao quyền cho Hội đồng nhân dân Thành phố được quyết định chuyển mục đích sử dụng đất trồng lúa từ 10 ha trở lên trong quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất trồng lúa đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

2. Về thẩm quyền quản lý đầu tư:

Hội đồng nhân dân Thành phố được quyền quyết định chủ trương đầu tư đối với các dự án nhóm A sử dụng ngân sách của Thành phố theo quy định của Luật Đầu tư công.

3. Về thẩm quyền quản lý tài chính - ngân sách nhà nước:

❖ Hội đồng nhân dân Thành phố có quyền đề xuất đề Chính phủ xem xét, trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội quyết định áp dụng trên địa bàn Thành phố thí điểm tăng mức thuế hoặc thuế suất đối với một số hàng hóa chịu thuế tiêu thụ đặc biệt và thuế bảo vệ môi trường. Mức tăng thuế hoặc thuế suất không quá 25% so với mức thuế hoặc thuế suất hiện hành.

❖ Hội đồng nhân dân Thành phố quyết định áp dụng trên địa bàn Thành phố phí, lệ phí chưa có trong danh mục kèm theo Luật phí và lệ phí.

^(*) Phó trưởng Khoa Luật, Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh

❖ Ngân sách Thành phố được hưởng 100% số thu tăng thêm từ các khoản thu do việc điều chỉnh chính sách thu đầu tư cơ sở hạ tầng kinh tế - xã hội thuộc nhiệm vụ chi của ngân sách Thành phố và không dùng để xác định tỷ lệ phần trăm (%) đối với các khoản thu phân chia giữa ngân sách trung ương và ngân sách Thành phố.

❖ TP. Hồ Chí Minh thực hiện cơ chế tạo nguồn thực hiện cải cách tiền lương theo quy định. Sau khi ngân sách TP bảo đảm đủ nguồn thực hiện cải cách tiền lương và các chính sách an sinh xã hội cho cả thời kỳ ổn định ngân sách theo quy định của cấp có thẩm quyền, HĐND Thành phố được quyết định. Hội đồng nhân dân Thành phố được quyết định sử dụng nguồn thực hiện cải cách tiền lương còn dư của ngân sách cấp Thành phố; cho phép ngân sách cấp dưới sử dụng nguồn cải cách tiền lương còn dư để đầu tư cơ sở hạ tầng kinh tế-xã hội thuộc nhiệm vụ chi của ngân sách và chi thu nhập tăng thêm; cho phép các cơ quan hành chính nhà nước, Đảng, đoàn thể, đơn vị sự nghiệp công lập sử dụng nguồn thực hiện cải cách tiền lương còn dư để tăng chi đầu tư, mua sắm, hoạt động chuyên môn của cơ quan, đơn vị và chi thu nhập tăng thêm.

❖ TP. Hồ Chí Minh được vay thông qua phát hành trái phiếu chính quyền địa phương, vay từ các tổ chức tài chính trong nước, các tổ chức khác trong nước và từ nguồn Chính phủ vay ngoài nước về cho Thành phố vay lại với tổng mức dư nợ vay không vượt quá 90% số thu ngân sách Thành phố được hưởng theo phân cấp.

❖ Ngân sách Thành phố được hưởng 50% khoản thu tiền sử dụng đất khi bán tài sản công gắn với tài sản trên đất theo quy định của Luật Quản lý, sử dụng tài sản công (sau khi đã trừ kinh phí di dời, xây dựng cơ sở vật chất tại địa điểm mới) do các cơ quan, tổ chức, đơn vị thuộc Trung ương quản lý trên địa bàn Thành phố (trừ các cơ quan, đơn vị thuộc lĩnh vực quốc phòng, an ninh) để đầu tư hạ tầng kinh tế-xã hội thuộc nhiệm vụ đầu tư công của Thành phố.

❖ Ngân sách Thành phố được hưởng số thu từ cổ phần hóa, thoái vốn nhà nước tại các doanh nghiệp nhà nước do Ủy ban nhân dân Thành phố quản lý và phần thu được từ thoái vốn nhà nước tại các tổ chức kinh tế do Ủy ban nhân dân Thành phố làm đại diện chủ sở hữu. Thành phố sử dụng nguồn thu này và ngân sách thành phố để đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng kinh tế-xã hội, kể cả đầu tư cho

các dự án chống ngập của Thành phố; ngân sách Trung ương không phân bổ cho Thành phố 10.000 tỷ đồng để thực hiện các dự án này như dự kiến trong Kế hoạch đầu tư công trung hạn giai đoạn 2016-2020. Ngân sách Thành phố thực hiện vay lại toàn bộ phần vốn tăng thêm so với tổng mức đầu tư (nếu có) của các dự án đầu tư từ nguồn vốn ngoài nước đã được cấp có thẩm quyền quyết định.

4. Về cơ chế ủy quyền:

❖ Nghị quyết số 54 cho phép Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố được ủy quyền cho Chủ tịch Ủy ban nhân dân quận, huyện thực hiện một số nhiệm vụ, quyền hạn của Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố.

❖ Ủy ban nhân dân Thành phố quy định các nhiệm vụ, quyền hạn mà Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp huyện thuộc Thành phố được ủy quyền cho Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp xã thực hiện một số nhiệm vụ, quyền hạn trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp huyện.

❖ Ủy ban nhân dân Thành phố được quyền điều chỉnh tên gọi, chức năng, nhiệm vụ các phòng thuộc các cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân Thành phố để phù hợp với đặc điểm của Thành phố.

5. Về thu nhập của cán bộ, công chức, viên chức thuộc Thành phố quản lý:

❖ Hội đồng nhân dân Thành phố được quyền quyết định bố trí ngân sách Thành phố chi thu nhập bình quân tăng thêm cho cán bộ, công chức, viên chức khu vực quản lý nhà nước, tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội và đơn vị sự nghiệp công lập do Thành phố quản lý theo hiệu quả công việc ngoài việc thực hiện chi trả thu nhập tăng thêm theo quy định của pháp luật hiện hành về cơ chế tự chủ tài chính đối với cơ quan hành chính, đơn vị sự nghiệp công lập, với mức tối đa không quá 1,8 lần mức lương ngạch bậc, chức vụ.

❖ Mức thu nhập cho các chuyên gia, nhà khoa học, tài năng đặc biệt của Thành phố do Hội đồng nhân dân Thành phố quy định.

Nghị quyết số 54 được kỳ vọng sẽ tạo cơ hội cho TP. Hồ Chí Minh phát triển nhanh, dỡ bỏ những ràng buộc để phát triển; phát huy những tiềm năng, thế mạnh của Thành phố; tạo thế chủ động, sáng tạo cho Thành phố; đồng thời cũng giúp Thành phố tháo gỡ, giải quyết nhanh chóng hơn những vấn đề bức xúc đang

đặt ra đối với Thành phố như vấn đề ùn tắc giao thông, ngập nước, ô nhiễm môi trường... Nhưng bên cạnh đó, Nghị quyết số 54 cũng đặt ra những thách thức cho Thành phố; bởi vì đây là vấn đề hết sức mới mẻ, đòi hỏi TP. Hồ Chí Minh phải đoàn kết, nỗ lực, quyết tâm, dũng cảm, sáng tạo trong quá trình triển khai thực hiện. Trao cơ chế đặc thù cho Thành phố, cũng là giao nhiệm vụ cho Thành phố. Trao quyền tự chủ hơn cho Thành phố cũng đặt lên vai Thành phố trách nhiệm to lớn hơn; Thành phố phải cân nhắc thực hiện quyền tự chủ, tự quyết, tự chịu trách nhiệm. Việc triển khai thực hiện phải theo lộ trình phù hợp, phát triển nhanh nhưng phải bền vững; phát triển không phải vì riêng Thành phố mà còn vì cả nước - xứng đáng là một thành phố lớn, đi đầu trong cả nước, tạo sự bứt phá mới cho cả nước, xứng đáng là thành phố mang tên Bác.

Với quyết tâm cao của Thành phố, sau khi Nghị quyết số 54 được thông qua hơn 10 ngày sau, ngày 06 tháng 10 năm 2017, Thành ủy đã ban hành Nghị quyết số 08-NQ/TW Hội nghị lần thứ 15 Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố khóa X về lãnh đạo, chỉ đạo triển khai Nghị quyết số 54 ngày 24 tháng 11 năm 2017 của Quốc hội về thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh. Sau đó, Hội đồng nhân dân TP. Hồ Chí Minh Khóa 9 đã họp và thông qua nhiều nghị quyết quan trọng, trong đó có Nghị quyết số 25/NQ-HĐND ngày 07 tháng 12 năm 2017 về triển khai thực hiện Nghị quyết Quốc hội về thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù phát triển TP. Hồ Chí Minh. Theo đó, TP. Hồ Chí Minh, căn cứ vào tình hình thực tiễn và yêu cầu nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội hằng năm, sẽ xem xét, quyết định danh mục các dự án chuyển mục đích sử dụng đất trồng lúa từ 10 ha trở lên; danh mục các dự án nhóm A sử dụng ngân sách của Thành phố; dự toán, phân bổ ngân sách Thành phố hằng năm bảo đảm phù hợp các định hướng cơ cấu lại ngân sách, phát triển kinh tế - xã hội và các lĩnh vực quan trọng theo quy định của Quốc hội và Chính phủ. TP. Hồ Chí Minh sẽ triển khai các đề án về cải cách tiền lương; thực hiện các loại phí, lệ phí chưa có trong danh mục phí, lệ phí ban hành; tăng mức hoặc tỷ lệ thu phí, lệ phí đã được cấp có thẩm quyền quyết định. Tăng thu nhập cho cán bộ, công chức, viên chức khu vực quản lý nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội và đơn vị sự nghiệp công lập; thí điểm tăng mức hoặc thuế suất với một số hàng hóa chịu thuế tiêu thụ đặc biệt và thuế bảo vệ môi trường; triển khai đường Vành đai 3 bằng chuyển đổi vốn và hợp tác công tư...

Đến ngày 29 tháng 12 năm 2017, Ủy ban Nhân dân Thành phố đã ban hành Kế hoạch triển khai các nội dung, đề án thực hiện Nghị quyết số 54 của Quốc hội, xác định 21 đề án, nội dung thực hiện, trong đó có 13 đề án, nội dung thực hiện thường xuyên theo nhiệm vụ được phân công, 8 đề án cần tổ chức nghiên cứu, đề xuất.

Như vậy, Nghị quyết số 54 của Quốc hội về thí điểm cơ chế, chính sách đặc thù phát triển TP. Hồ Chí Minh được thông qua thể hiện sự đồng lòng, nhất trí cao của Đảng, Nhà nước, các cấp, các ngành; đây là sự thể chế hóa nhanh nhất ở cấp cao nhất chỉ đạo của Đảng tại Kết luận 21-KL/TW ngày 24/10/2017 của Bộ Chính trị. Đây cũng thể hiện sự tin cậy của Đảng, Quốc hội, Chính phủ và nhân dân cả nước đối với Đảng bộ, chính quyền và nhân dân TP. Hồ Chí Minh - phát triển nhanh hơn, bền vững hơn vì cả nước. TP. Hồ Chí Minh cố gắng, phấn đấu vững bước đi lên, xứng đáng với niềm tin cậy của cả nước./.